

Translokationstale 2013

Kære alle rysensteener-studerter 2013.

For 14 dage siden tog jeg jer alle 242 med på weekend op i mit sommerhus – altså i ånden ;-) I var med på løbetur ud i det bedøvende grønne og på hundeluftetur langs stranden, og det var jer jeg tænkte på, mens vinden rasede, og regndråber faldt som små bomber mod ruden.

Jeg trawlede rundt på nettet og i hukommelsen for at få jeres årgang sat på plads i mit univers. Og således blev disse ord til, som nu udsiges på jeres uigenkaldeligt sidste dag som aktive rysensteener – udgangspunktet er JER!

Jeg havde også en ekstra gæst med på weekend. En aktuel gæst med historisk vingesus. Dansk, men internationalt besunget, og ikke helt så let tilgængelig – nemlig Søren Kierkegaard! For lige netop i året for jeres studentereksamen fejres Søren Kierkegaards 200 år.

Denne tale bliver således en Søren Kierkegaard-inspireret hyldest til jer med titlen ”Vejen ad hvilken”!

Hvordan beskrives I generelt som generation?

Lad det være sagt direkte: Som generation har I ry for at være narcissistiske zappere – benævnt som z-generationen. Forældre til jeres generation mellem 15 og 25 (hvilket også gælder mig selv!) får skylden for, at I er blevet, som omtalt, fordi vi efter sigende har opført os som curling-forældre, der har transporteret jer fra sted til sted, holdt hånden over jer og forsvaret jer, selvom I reelt sagtens har kunnet klare jer selv. Og konsekvensen af dette bruges som forklaring på, at I som generation har kastet jer ud i selvpromoverende facebook-opdateringer ekstrem-performance og andre ”me-my self”-aktiviteter i mile-lang afstand fra socialt medansvar og respekt for fællesskaber og vores velfærdssamfund generelt. Sådan beskrives !!!!

Men – da I var med mig i sommerhuset her for 14 dage siden, stod mine erindringer om jer i skærende kontrast til disse lidt nuancerede mærkater.

Vi har på Rysensteen lært netop jer at kende som både ambitiøse og kreative – men også som pragmatiske og reflekterede. Som en årgang der nok var lidt hårde i kanten, men med empati og forståelse.

I har som årgang medvirket til at skabe rigtig gode rammer om gymnasielivet på Rysensteen – både det faglige og det sociale. I har været dygtige til at omfavne nye generationer af rysensteener både i roller som introelever, i elevrådet og i musicaludvalget. I har dannet grobunden for hele Rysensteens internationale profil gennem pilotrejser til Kina, Tyrkiet og Spanien. I har i den grad styrket Rysensteens deltagelse i MEP og MUN og har, da I gik i 2.g, som den første årgang gennemført et RYSMUN for alle årgangens elever. Og de hardcore MUN-deltagere af jer har brugt en enorm energi på at få den nuværende 2.g-årgangs MUN-arrangement til at løbe af stabelen her i april. I har alle deltaget i citizenship-dage – nok med kritisk distance,

men også med stort engagement. Og I var den første årgang, der i 1.g fik mulighed for at deltage i vores partnerskoleprojekt med Haag.

Det er således jer, der har dannet hele grundlaget for det "Global Citizenship Programme" som startede med årgangen efter jer. Og I har trods selvfølgelig kritik også bakket op. Tak for det!

I har taget hånd om demokratiet på Rysensteen ved at skabe nye rammer for arbejdet i elevrådet. Med klare mål og nedsættelse af arbejdsgrupper, har der i jeres årgang været skabt mulighed for et bredere engagement end tidligere, hvilket mange har budt ind på. Der har godt nok også blandt jeres årgang været specielt én klasse, der tog afstand fra netop elevrådets strukturelle arbejde. De valgte i stedet at udnævne en klassens diktator for en måned!! – og meldte sig ud af elevrådet! Sjovt! Ja – og provokerende. Et sådan modtræk lader sig jo kun gøre i et fællesskab med tolerance og sikkerhed for demokratiet. Ellers ville hele konstruktionen jo tilte! Men y: tak for også jeres reflekterede indspark i elevdemokratiet på Rysensteen. I har jo medvirket til, at andre blev skarpere på deltagelses-demokratiet ;-) – og måske også I selv!

Alle klasser har vist kreativitet på mange, mange måder. I, der har deltaget i musical-arbejdet i 1, 2 eller alle 3 år, har givet os andre en sublim oplevelse og et fornemt bevis på, hvordan man med rettidig forberedelse og målrettet styring kan få så stor en organisation, som musicalholdet er blevet til, til at – ja: spille!

Mange fra Musikklassen har selvfølgelig også deltaget her, men blandt meget andet også medvirket til at udvikle julekoncerten til at blive en meget stemningsfuld begivenhed i Maria-kirken i december.

Jeg skal også her nævne 3.b's fejende flotte forestilling i Skuespilhuset i marts. Inspirationen fra det projekt dannede grunden til jeres eksamensprojekter i drama, som I var til eksamen i i denne uge og DET resultat taler jo for sig selv.

Kreativiteten har været åbenlys også ved morgen-samlinger. I har stået for tiltag som "kultursnobberiet", "Faldstammeudvalget", fortsat initiativet "Sig det med blomster" og "Mamse" – og videreført hele GURG-konceptet og taget på lørdagstur til Hareskoven iført papsværd for at lave rollespil. Det er nok muligt, at I OGSÅ har uploadet begivenhederne på jeres Facebook med billeder af det hele. MEN – I har sandelig også holdt fast i de fysiske fællesskaber omkring disse aktiviteter og derved værnet om og videreudviklet det, vi her lidt patetisk kalder "rysensteenerånden"!

Pragmatikken har jeg flere eksempler på:

Fx tog jeres årgang positivt imod bygningen på Flæsketorvet til trods for de udfordringer disse bygninger gav os. Og da styrtregnen for to år siden væltede ned i elevkælderen med det resultat, at den var lukket helt frem til efterårsferien, da accepterede I det og fandt andre væresteder. Da rygeforbuddet kom sidste år, var I 3.g-årgang – typisk de mest satte og konservative. Men I stedet for at lave en bunke vrøvl, så accepterede I tingenes tilstand (bortset måske liiiiige fra en enkelt eller to, men det skal jo ikke komme jeres årgang til last!!!!) Man kan sige, at I som årgang har valgt jeres "kampe" med omhu – og generelt spillet med på skolens motto

*Du skaber Rysensteen
Rysensteen skaber dig
Sammen skaber vi fremtiden*

I har virkelig gennem jeres sidste tre år været kraftigt medvirkende til at skabe Rysensteen.

Men hvordan har Rysensteen så skabt jer?

Først og fremmest har I fået nogle gedigne faglige udfordringer. Langt de fleste af jer søgte helt bevidst hertil for at få disse faglige udfordringer, og I har moslet med dem og er blevet uhyre kompetente. I har været en nydelse for lærerne at undervise. Det har jeg hørt igen og igen. Og i torsdags talte afsløringen af jeres årgangs gennemsnit for sig selv: nemlig 8,7. Dette gennemsnit har I alene opnået, fordi I har brugt hinandens kompetencer undervejs til at løfte hinanden. Hvor skal I være stolte!

Og så har I engageret jer i de rammer, som Rysensteen har sat til rådighed ved siden af undervisningen:

- med Akademiet for talentfulde unge,
- som tidligere omtalt med MEP og MUN, og med udveksling til Dortmund og Haag,
- med Operation Dagsværk,
- med demokratidagene,
- med festerne, kælderakterne og cafeerne,
- og med SMIL-dage,

I udfyldte "Vejen ad hvilken" og er blevet studenter, med forskellige aktiviteter, som har medvirket til jeres almene dannelse og medvirket til, hvem I er i dag.

Frem til lige præcis NU har jeres mål stået klart – nemlig huen på hovedet! – og vejen hertil har været brolagt med præ-designede anvisninger.

Men NU kommer tiden hvor i hver for sig vælger jeres egen "Vejen ad hvilken". Blandt de uendelige muligheder der er, skal I nu vælge nye mål, som I skal forfølge.

Jeg vil ikke her fokusere på selve målet I sætter jer, men derimod på vejen til målet. For det er i processerne, vi bliver klogere, og ikke i målene i sig selv.

Det er så her jeg inviterer Søren Kierkegaard med ind i denne tale. Hvorfor ty til Søren Kierkegaard?

Det kan umiddelbart virke svært at inddrage filosofiske tanker, der er omkring 160-175 år gamle, og tænkt i en MEGET anderledes tid end vores. Er det nu bare fordi vi fejrer 200-året for gamle Søren??

Nej!! Det er faktisk fordi der set med mine øjne er eksistentielle dybder at hente for os alle, ved at trække på Søren Kierkegaards tanker. Og når I rejser rundt i verden vil I opdage, hvor stort kendskab, der er til netop danskeren Søren Kierkegaard mange steder.

Han moslede hele sit i øvrigt ret korte liv med at blive klog på "Vejen ad hvilken". Han martredes ved det, hvilket vi ikke skal dvæle ved her. Men vi skal dvæle ved mindst to elementer fra hans forfatterskab:

Søren Kierkegaard ledte efter "sandheden" – og denne omtalte han som "*den ide, for hvilken jeg vil leve og dø*"

Og:

Søren Kierkegaard udtrykte krav om en helhjertethed i sine refleksioner og handlinger. En helhjertethed, han beskrev således: "*kun det man selv LEVER sig til, og arbejder sig til, har dybtgående personlig, eksistentiel værdi*"

(nogle har også sagt det anderledes: nemlig hvad der kommer let går let)

Når man vælger sin egen vej, er det for mig at se værd at lade sig inspirere af Kierkegaard her ved at acceptere, at man for at udvikle sin personlighed og sin karakter, helhjertet må VILLE noget! Arbejde for den ide man vælger og acceptere det Kierkegaard kalder **Vanskelighedernes værdi** - at modgang dybest set er medgang! Det opbyggelige i den tanke er nemlig, at vi selv kan arbejde konstruktiv på at udvikle vores personlighed ved at fokusere på den tilgang, vi møder vores modgang med. Giver man alle de andre og hele verden skylden – eller magter man reelt at acceptere den, og efterfølgende vælge at lære af modgangen – lade den modne sig.

Kierkegaard mente, at "Vanskelighedernes værdi" giver os mulighed for: "*at forøge vor indsigt, aflægge vore fordomme og blive i stedse højere grad personligheder*"

Og er det ikke lige præcis det største vi kan ønske af livet for os selv og hinanden? At vi gennem livet konstant bliver klogere og derved formår at fralægge os en del af de fordomme, som vi alle render rundt med. Og herved bliver mere og mere os selv!

Men det kræver ifølge Søren Kierkegaard, at vi hele tiden genvælger os selv ved at reflektere over vores historie i erkendelse af de oplevelser, der har været med til at forme vores personlighed - også de negative ting. Kun således kan vi opnå at hvile i os selv, som den vi er.

I det kierkegaardske univers tænkes denne personlige proces som en vej mod friheden. Og der er ingen hovsa-løsninger her. Derfor skal processen foregå under mottoet "Skynd dig langsomt"!

Men kan man overhovedet i vor tids senmodernitet skynde sig langsomt? Det giver jo ikke mening. Hvad med kravet om omstillingsparathed, innovationsevne og truslerne fra udviklingen i tidligere omtalte 3.verdenslande?

En af vores samtidige tænkere Zygmund Bauman har en helt anden refleksion. Han siger:

"When skating on thin ice the salvation is speed"

Det står jo unægtelig i stærk kontrast til Søren Kierkegaard. Og ja! Sådan er det. Vi kan lade os inspirere af både fortidige og samtidige tænkere. Det vigtigste er, at vi i vores samtid nødsages til at favne også modsatrettede livsfilosofier – og de kan glimrende være i spil på en og samme tid!! Og her kommer pointen – I er fra nu af piske tvunget til at finde jeres egen "Vejen ad hvilken" I skal gå. Og I kan lige så godt på forhånd erkende, at I vil komme på glatis ind imellem! Og når I ER på glatis, så skal I vælge, om der nu kun er en løsning – nemlig at skøjte så hurtigt som muligt videre, eller at skynde jer langsomt, og undervejs reflektere erkendelserne ind som en del af jeres personlighed. Eller måske gøre begge dele!!!

Om I vil leve efter devisen "Jeg er faret vild, men jeg skyder en god fart"!!! eller om I vil vælge at hvile I nuet og reflektere over den modgang, som I finder på vejen over og gennem glatisen!

I får garanteret brug for begge reaktioner. Man skal jo ikke bare vente I nuet og reflektere over modgange, hvis man fx står overfor at blive spist af en løve!

Et af Søren Kierkegaards kendteste citater er:

"At turde vove er at miste fodfæstet for en stund - ikke at turde vove er at miste livet."

Dette er IKKE en anbefaling til at gå ud på isen, hvis der med flammeskrift står, at den er usikker (billedligt talt!) Men min anbefaling til jer er IKKE at gå i panik, hvis I på jeres vej upåagtet pludselig befinder jer på glatis – eller på vildspor. Lær I processen – og husk på gamle Søren's anbefaling om vanskelighedernes værdi.

Søren Kierkegaard skærpede også opmærksomheden om det gamle udtryk "grib dagen" – eller Carpe Diem. Man skal ikke planlægge de vigtige ting i livet, men i stedet være til stede, når de sker. Som I forhåbentlig er netop nu!!

OG - således ender vi ved hele den grundlæggende filosofi hos Søren Kierkegaard, nemlig:

"Livet må forstås baglæns, men må leves forlæns."

-

Vi er som mennesker nødt til at leve livet, mens det sker. Efterfølgende genvælger vi os selv, ved at reflektere over både den medgang og den modgang, vi har mødt, og forøger dermed vores indsigt både i os selv og i livet i øvrigt, aflægger vores fordomme (også om os selv) og styrker vores personlighed.

Jeg slutter denne Kierkegaard-inspiration ved Carpe Diem. Grib netop denne dag! Begynd i dag – NU! Og fortsæt – i morgen – på Roskildefestivalen, til august når nye udfordringer tager form derude i "friheden". Og i det der for langt de fleste af jer bliver sabbatåret. Gå ud og grib dagene. Form helhjertet jeres personlighed og karakter. Og vælg "Vejen ad hvilken" gennem livet med øje for den idé for hvilken netop I vil leve og dø. Lev livet forlæns, og brænd for det I engagerer jer i. Ellers lad være! Og husk at vælge jer selv tilbage som Søren Kierkegaard ville sige. Tænk over vanskelighedernes værdi! Det er det der gør os til gode medborgere og verdensborgere.

Tak for lån af jer. Tak for jeres nysgerrighed og engagement. I gjorde en forskel. I hjalp os på Rysensteen med at få de udfordringer, der skal til for at vi kan blive bedre og ihukomme vanskelighedernes værdi. I gjorde mange af dagligdagens små stunder til stjernestunder.

Vi vil følge jer på afstand, og glæde os over jeres fortællinger om vejen ad hvilken I færdes ”ude i friheden” - når I kommer til gamle elevers aften den første fredag i marts – år efter år.

Og hermed dimitterer jeg jer som studenter årgang 2013